

Hanketoiminta maatilayrittämisen ja ruokaketjun kehittämisessä

Tulevaisuus kasvaa Hämeessä 2.12.2013

Jukka-Pekka Kataja

MTK Häme

Toiminnanjohtaja

Suomalainen ruoka työllistää

Näkemyksen taustaa

- 1990-91 FAO:n kehitysyhteistyötehtävissä tehtävänä Swazimaan MM:ssä projektien seuranta ja arviointi
- Suomen ETA ja sittemmin EU-jäsenyyden rakennerahastoja valmistelevalle UM:n työryhmän jäsen 1992-1995
- Maaseutukeskuksen ensimmäisen EU-hankkeen vetäjä 1996
- EU-ohjelmien arvioitsija PTT:llä (5b, 6, ALMA ym.) 1997-2003
- Useita julkaisuja ohjelmatyöstä ja hankkeista
- Kasvua Maasta –hankkeiden toteuttaja Itä-Hämeessä 2000-2006
- Maanviljelijä 1996 alkaen, yrittäjänä 2000-2006
- MTK Häme tj. 2006 alkaen, aktiivista hanketoimintaa
  - Hankkeiden suunnittelija, toteuttaja, arvioija ja kohde

Organisaatioista yrityksiin

- Tavoitteena taloudellisen kasvun vahvistaminen (= työpaikkojen lisäys, työttömyyden vähentäminen ym.)
- Tämä tapahtuu yritystoiminnan kehittämisen kautta, yritysten tulee kasvaa (ja/tai yritysten määrän tulee kasvaa)
- Hankkeiden tuloksellisuus ratkaistaan yrityksissä: miten hankkeet todella auttavat yrityksiä yritysten ongelmien ratkaisuisa
- Yrittäjät ovat lähinnä näitä ongelmakohtia ja he tuntevat ne parhaiten

Hankkeiden työsarka

- Hankkeiden tulee toimia siten, että yritykset pääsevät kasvuun ja että uusia yrityksiä luodaan kasvualoille
- Auttaa yrittäjiä löytämään maatalatalouden ja muun yritystoiminnan kehittämisen kriittiset kohdat
- Etsiä ja auttaa potentiaalisia yrittäjiä yritystoiminnan käynnistämisessä
- Etsiä ja välittää yrittäjälle apu ongelmakohtien ratkaisuun

Hankesuunnittelu lähtökohtana

- Hankkeiden suunnittelussa edelleen puutteita
- Maatilat ja yritykset kytkettävä mukaan suunnitteluvaiheessa
- Osallistava suunnittelu kunnon menetelmin
- Jos suunnitteluvaiheessa maatalojen ja yritysten kehitystyön esteet tunnistettu ja rajattu oikein ja niihin voidaan hankkeen käytössä olevin keinoin vaikuttaa, hankkeella on mahdollisuudet onnistua

Hankkeista hyötyä

- Hankevetäjien osaaminen korostuu
- Yleinen koulutus ei riitä, tarvitaan yrityskohtaista lähestymistä ja räätälöityä toimintaa
- Hankkeiden vetäjien tulee olla huippuosaajia
- Hankkeet on resurssoitava siten, että näitä osaajia voidaan hankkia
- Voi vaatia muutoksia esim. toteuttavien organisaatioiden palkkausjärjestelmissä

Elintarviketjun kehittäminen

- Vertikaalisen kehittämistyön kehittäminen vielä haastavampaa
- Eri tasot voivat kilpailla yhteisestä arvonnalisästä
- Hankkeiden suunnittelu vaatii eri tasoilla toimivien maatalojen, jalostavien yritysten (pienet ja suuret) ja kaupan yhteistyötä, miten toteutetaan?
- Sitouttaminen vaatii oman pohdintansa
- Kaikkien eri tahojen hyödyttävä hankkeesta
- Esimerkki toimivasta vertikaalisesta yhteistyöstä: Päijät-Hämeen viljaklusteri (kehittäminen ei aina vaadi hankkeita, toiminnassa tosin käytetään hyväksi monia hankkeita)

Maakuntaohjelmat mahdollistavat vahvan kehittämistyön

- Tämän vuoden aikana valmistelussa maakuntien pitemmän aikavälin strategiset ohjelmat sekä maaseutustrategia uuden maaseutuohjelman pohjaksi
- Ruoka, maa- ja metsätalous ja elintarviketeollisuus keskeisesti esillä maakuntien ja alueen ohjelmissa →

Mahdollistaa aktiivisen ja monipuolisen kehittämistoiminnan

Kanta-Hämeen maakuntaohjelma 2014+

Kehittämisen kärjet ovat:

- kasvukäytävät ja saavutettavuus
- monipuolinen asuminen ja hyvinvointi
- **biotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö**
- valmistavan teollisuuden mahdollisuudet
- kansainvälistyminen ja vetovoima

Esimerkkejä hankekokonaisuuksista Kanta-Hämeessä

- Ruokamaakunta Häme
- Ruoka-alan kokonaisvaltainen kehittämisstrategia
- Kestävien ruokajärjestelmien kehittäminen
- Lähiruoan jakeluverkostojen kehittäminen
- Ruokatuotteita kansainvälisille markkinoille

Päijät-Häme 2040 ohjelma

Kehittämisen painopistealueet

- Sosiaalinen osallisuus
- Pietarin ja Venäjän potentiaali
- Kehittyvillä markkinoilla osaajana
- Hyvinvointiliiketoimintaa
- **Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen**
  - Tämä edellyttää ohjelman mukaan...
- Euroopan puhtaimman ruoan tuotanto ja –jalostus otettava eteläsuomalaiseksi kehittämiskohteeksi

Alkuperällä on väliä!

Kiitos